

Den evige flugt

Kollektiviseringen af det østtyske landbrug har øget flygtningeantallet. De er Østtysklands bedste menneskemateriale, men de sværeste for Vesten at hjælpe.

*Af Keith Keller og Vagn Hansen.
Kilde: Billed-Bladet*

For den sags skyld ligner Østtysklands landskab med naturens tunge grønne og gule farver og med landsbyens urtyske gråhed til forveksling det nordlige Vesttysklands.

Forskellene trænger sig dog hurtigt på. Der er en ekstra farve herover - de tusinder af skilte og transparenters snavsetrøde bunde med de politiske slagord i hvidt eller gult, som altid og overalt fortæller østtyskeren, at han er lykkelig i sit socialistiske paradis.

Er der måske den mulighed, at østtyskeren virkelig er lykkelig? Siger han kun, at han er glad, fordi STOREBROR SER PÅ HAM? Eller er han storebror oprigtig taknemlig? Han er jo fra gammel tid vant til at blive holdt i kort snor, og der skete dog væsentlig værre ting i de år, da en anden hånd holdt snoren.

Givet er det, at Østtyskland langsomt, men sikkert er nået frem til noget, der for ham selv må ligne velstandbutikkernes indhold, folks påklædning, maden på bordene, det hele minder snart om Danmark under krigen, og det var jo materielt set ikke så værst.

Men lige så givet er det, at man næsten aldrig ser folk smile i Østtyskland. En noget for sentimental betragtning? Javel, men så er der en anden ting, der er nok så konkret - den evige flugt, der for tiden foregår med stigende tal, og hvad værre er for Østtyskland: det er det bedste menneskemateriale, der for tiden forsvinder.

Det er de driftigste og bedste af et traditionelt bondelands modne mænd, der nu lader deres livsværk bag sig for at virke et andet sted, hvor livet forekommer dem mere værd. En særlig omstændighed ved det ny element i flygtningestrømmen er, at disse folk ikke vender tilbage til Østtyskland. De er ikke weekendgæster eller feriesøgende, når de kommer til Vesttyskland. De er kommet for at blive.

Nu er tvangskollektiviseringen af det østtyske landbrug som bekendt gennemført med »hundert-prozentig« diktatorisk grundighed. Det var vel sket med de sidste af de private landbrug ved påsketid i år. Men antallet af flygtende bønder er ikke desto mindre i stadig stigen. Mange, der åbenbart tog chancen for at kunne få noget menneskeligt og fagligt værdigt ud af tilværelsen som kollektivlandmænd, har alligevel ikke kunnet få glæden ved at se tingene gro for samfundet til at gå lige op med glæden ved at se egne frugter gro på egen jord.

Her er nogle af tallene:

Ni procent af alle flygtninge siden årets begyndelse (og kollektiverings alvorlige begyndelse) har været ejere af selvstændige landbrug. Procenten kommer op på 32, når de pårørende medregnes. Altså har kollektiviseringen øget flygtningestrømmen med en tredjedel.

I februar ankom 7.461 bønder fra Østtyskland til den vestberlinske gennemgangslejr Marienfelde, nåleøjet for alle flygtninge, der vil videre vestpå. Marts-tallet var 9.814. I april ankom 15.402, i maj 16.189. Flygtningenes gennemsnitsalder: 40-60 år.

Tilfældet Jochum Zugschmidt taler på en anden måde end tallene, selv om historien sådan set er den samme: Zugschmidts familie havde ejet jord i Pommern siden 1640. Selv ejede han 25 hektarer, som polakkerne ved den anden verdenskrigs afslutning sendte ham væk fra. Han kom nogle få ejendele på en trækvogn til Mecklenburg, hvor han fik tildelt ti hektarer jord fra et udskiftet gods.

I de første år klarede Zugschmidt sig med en okse til pløjning, en ko, et svin og tyve høns. Pinsemorgen i år efterlod han sammen med sin kone og sin søn et landbrug med en bestand på fem malkekøer, én hest, seksten svin, halvtreds høns og et par får.

Hvorfor rejste Zugschmidt? I marts i år blev han for første gang hentet ind til sin landsbys sognerådsformand, der stillede ham spørgsmålet: - Er du for fred og socialisme eller for krig og Adenauer? Han behøvede ikke svare direkte, blev der sagt, han kunne nøjes med at give sin mening til kende ved at underskrive et papir, hvorved han overlod sin jord og sin bestand til den ny LPG - Landwirtschafts-Produktions-Gemeinschaft - som de østtyske kolchos'er kalder sig.

Senere fik Zugschmidt besøg af en politisk kommissær, der holdt et foredrag for ham, af en anden, der foreholdt ham hans pligter over for freden og socialismen, af en tredje, der sammen med sognerådsformanden rakte Zugschmidt pennen og sagde: - Skriv under.

Det var fru Zugschmidt, der traf den endelige beslutning om flugten. Hendes mand havde planlagt detaljerne, men været ængstelig for repressalier mod sin svigermor. Aftenen før pinsemorgen fortalte fru Zugschmidt, at hun ved hjælp af en sygeorlovseddelt havde fået sin mor sendt af sted til en slægtning i Lübeck. Pinsedag om aftenen sad den lille familie med et par vadsække og ventede på at blive politisk forhørt af de allierede myndigheder, før adgang til Marienfeldes forholdsvis komfortable flygtningelejr blev endelig tilstedt.

Og hvad så nu? I Niedersachsen agter man at udstykke en del statsejet jord til flygtende bønder fra Øst, men det løser ikke problemet for mere end nogle få stykker, og Vesttysklands egne bønder er ikke mere indstillet på småudstykning end de fleste andre jordbesiddere. Dertil kommer, at der er arbejdsløshed blandt landarbejdere.

Jochum Zugschmidt, der efterlod 9.000 mark i sparekassen, da han flygtede, ser fortrøstningsfuldt på situationen. Han er en realiteternes mand, der har bygget to landbrug op i sit liv. Han er som flygtning ikke en fusentast. Måske taler han for mange, når han siger: - Jeg føler mig ikke som flygtning, men som en mand, der i sidste øjeblik undgik trældom.

Indtil videre må han tåle uvirksomhedens trældom i en flygtningelejr. Flugten har løst det ene problem, det næste har han knap nok selv nogen indflydelse på. Men han bekræfter, at misbrug i nok så mange slogans ikke kan dræbe meningen med ordet fri-

hed. Nu er det blevet en hastesag for Vesten. Forhåbentlig må han ikke vente for længe.